

РЕЗЕРВИ ТА ЗАХОДИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ АВТОТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Лещук Галина Василівна

*доктор економічних наук, професор кафедри обліку і оподаткування,
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника*

Коман Антон Васильович

студент,

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Сучасні автотранспортні підприємства функціонують в умовах зростання конкуренції, нестабільності ринкового середовища та підвищених вимог до якості транспортних послуг. За цих умов прибутковість є не лише показником фінансового результату, а й відображає ефективність управління ресурсами підприємства. Забезпечення її стабільного рівня потребує системного виявлення внутрішніх резервів і розроблення заходів щодо підвищення результативності діяльності.

У цьому контексті актуальним є дослідження резервів підвищення прибутковості автотранспортного підприємства, що формуються у виробничо-експлуатаційній діяльності та системі управління витратами й доходами. Рациональне використання рухомого складу, оптимізація витрат і вдосконалення організації транспортних процесів створюють передумови для зростання фінансових результатів.

Прибуток виступає ключовим узагальнюючим результатом діяльності автотранспортного підприємства та слугує показником економічної доцільності його функціонування. Він відображає ефективність управлінських рішень і забезпечує основу для оцінки результативності господарської діяльності підприємства в цілому.

Для автотранспортного підприємства прибуток виступає підсумковим фінансовим показником, який відображає ефективність організації перевезень та господарську діяльність підприємства загалом. Зростання прибутку створює фінансову основу для самофінансування розвитку автопарку, модернізації технічної бази та оптимізації витрат на обслуговування транспортних засобів. У такому контексті прибуток не лише оцінює результативність виробничої та фінансової діяльності, а й визначає необхідність дослідження джерел, здатних позитивно впливати на його величину та забезпечувати стабільний розвиток підприємства [1].

Для підвищення рівня прибутковості автотранспортного підприємства можна реалізовувати заходи в наступному порядку:

– *організаційні* – вдосконалення структури управління підприємством та організації транспортних процесів, оптимізація маршрутів і використання автопарку, диверсифікація транспортних послуг;

– *техніко-технологічні* – оновлення і модернізація рухомого складу, впровадження сучасних транспортних і навігаційних систем, підвищення якості обслуговування вантажів;

– *економічні важелі та стимули* – удосконалення тарифної політики та системи оплати праці, прискорення обороту фінансових ресурсів, раціоналізація витрат на паливо та технічне обслуговування.

Резерви збільшення прибутку в автотранспортному підприємстві виявляються на всіх стадіях господарської діяльності – плануванні транспортних послуг, організації перевезень і реалізації послуг клієнтам. Для системного аналізу їх доцільно розділяти на дві групи: *тактичні резерви*, які спрямовані на оперативне підвищення ефективності використання наявних ресурсів, та *стратегічні резерви*, що забезпечують довгострокове збільшення прибутку та розвиток підприємства (див. рис. 1).

Рис. 1 демонструє, що резерви підвищення прибутковості автотранспортного підприємства поділяються на тактичні та стратегічні. Системне застосування обох груп резервів створює основу для підвищення фінансових результатів та зміцнення конкурентних позицій на ринку транспортних послуг.

Після визначення структури резервів їх ефективне використання потребує системного підходу. Пошук резервів для збільшення прибутку слід проводити у три етапи:

– аналітичний етап – прояв і кількісна оцінка резервів;

– організаційний етап – розробка комплексу організаційних, інженерно-технічних, соціально-економічних заходів щодо забезпечення використання виявлених резервів;

– функціональний етап – практична реалізація заходів та моніторинг виконання [2].

Для забезпечення стабільного зростання прибутковості автотранспортного підприємства необхідно реалізовувати комплекс заходів, спрямованих на підвищення ефективності використання ресурсів, оптимізацію перевезень і вдосконалення організаційно-технічної діяльності:

1. Оптимізація маршрутів та перевезень – скорочення порожніх пробігів, зменшення простоїв техніки та підвищення завантаженості транспортних засобів.

2. Раціональне використання автопарку – своєчасне технічне обслуговування, модернізація застарілих автомобілів, планове оновлення рухомого складу.

3. Контроль та зниження витрат – економія палива, паливно-мастильних матеріалів, оптимізація витрат на обслуговування і ремонт транспортних засобів.

4. Підвищення продуктивності праці персоналу – мотиваційні системи, бонуси за ефективну роботу водіїв та обслуговуючого персоналу, навчання та підвищення кваліфікації.

5. Скорочення адміністративних та невиробничих витрат – оптимізація чисельності управлінського персоналу, зменшення непрофільних витрат.

Рис. 1. Структура резервів підвищення прибутковості автотранспортного підприємства

Джерело: сформовано автором

6. Розширення спектра послуг і диверсифікація діяльності – вантажні та пасажирські перевезення, логістичні послуги, що мають високу рентабельність.

7. Впровадження сучасних технологій управління перевезеннями – автоматизовані системи планування маршрутів, контроль обліку і витрат.

8. Ефективна організація договірної роботи – укладання вигідних контрактів із замовниками та постачальниками, зосередження на високорентабельних перевезеннях.

Комплексне впровадження цих заходів забезпечує стабільне збільшення прибутку, підвищення ефективності використання ресурсів і зміцнення конкурентних позицій підприємства на ринку транспортних послуг.

Отже, підвищення прибутковості автотранспортного підприємства можливе через ефективне використання внутрішніх резервів та оптимізацію ринкової діяльності. Раціональне управління автопарком, контроль витрат та підвищення продуктивності персоналу поєднується з аналізом попиту, визначенням пріоритетних клієнтів і фокусом на високорентабельних послугах. Комплекс заходів із підвищення прибутковості забезпечує зростання фінансових результатів і зміцнення конкурентних позицій підприємства.

Список використаних джерел:

1. Добровольська О. В., Терещенко В. О. Резерви підвищення прибутковості підприємства в умовах ринку. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2015. №13. С. 194–197.

2. Жовтяк Г. А., Серьогіна Д. О., Жовтяк А. Напрями підвищення прибутковості діяльності будівельних підприємств. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-29>